

Topkapı Sarayı Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırılmıştır.

İLBER HOCA'YLA TOPKAPI SARAYI

GEZİ REHBERİ

İÇİNDEKİLER

Saray Mekânları

1. Bab-ı Hümayun
2. Birinci Avlu (Alay Meydanı)
3. Babü's Selam
4. İkinci Avlu (Divan Meydanı)
5. Namazgâh
6. Saray Mutfağı
7. Beşir Ağa Camii
8. Has Ahır
9. Zülüflü Baltacılar Koğuşu
10. Adalet Kulesi
11. Kubbealtı
12. Eski Hazine Dairesi (Silah Koleksiyonu)
13. Suhumi Kalesi Kitabesi
14. Babü's Saade
15. Üçüncü Avlu (Enderun Avlusu)
16. Arz Odası
17. III. Ahmed Kütüphanesi
18. Ağalar Camii
19. Seferli Koğuşu
20. Fatih Köşkü
21. Silahdar Hazinesi
22. Mukaddes Emanetler Dairesi
23. Güneş Saati
24. Has Oda Koğuşu (Padişah Portreleri Sergisi)
25. Hırka-i Saadet Çeşmesi
26. Revan Köşkü
27. Sünnet Köşkü
28. İftariye Kameriyesi
29. Bağdat Köşkü
30. Sofa Köşkü (Mustafa Paşa Köşkü)
31. Başlala (Hekimbaşı) Odası
32. Mecidiye Köşkü
33. Sofa Camii
34. Araba Kapısı

35- Dolaplı Sofa
36- Şadırvanlı Sofa
37- Karaağalar Mescidi
38- Karaağalar Taşlığı
39- Şehzade Mektebi
40- Cüceler Koğuşu
41- Hazinedar Odası
42- Harem Kapısı
43- Nöbet Yeri
44- Valide Sultan Taşlığı
45- Kuşhane (Padişah Mutfağı)
46- Harem Camii
47- Haseki Dairesi
48- IV. Murad Tahtı
49- Gözdeler Taşlığı
50- Mabeyn-i Hümayun
51- Yemiş Odası
52- III. Ahmed Odası
53- Hünkâr Sofası
54- I. Abdülhamid Odası
55- Hünkâr Hamamı
56- Valide Sultan Hamamı
57- Valide Sultan Dairesi
58- Valide Sultan Mutfağı
59- Valide Sultan Yatak Odası
60- Kadın Efendi Dairesi
61- Cariyeler Koğuşu
62- Çamaşırlık
63- Mutfak
64- Kiler
65- Cariyeler Hamamı
66- Karaağalar Hamamı
67- Meşkhane
68- Cariyeler Koğuşu
69- Gasilhane
70- Çamaşırhane

TOPKAPI SARAYI

Kafe
Tuvalet
Dösim Mağazası
Cami
Lokanta
33
20
19
16
6
14
13
4
11
5
3
34
2
Birinci Avlu
(Alay Meydanı)

TOPKAPI SARAYI

Sevgili çocuklar, Osmanlı Devleti'nin yönetim merkezi ve Osmanlı padişahlarının ikametgâh yeri olan Topkapı Sarayı'na hoş geldiniz.

Topkapı Sarayı'nı Fatih Sultan Mehmed Han İstanbul'un fethinden sonra inşa ettirdi. Yeni yapılan bu saraya Fatih'in verdiği isim Saray-ı Cedit'tir. Saraya, Topkapı isminin verilmesi ise çok sonra olmuştur. Sultan I. Mahmud tarafından Bizans surlarının yakınına büyük bir ahşap sahil sarayı yaptırılmış ve bu sahil sarayına önündeki selam toplarından dolayı "Topkapusu Sarayı" denilmiştir. Bir yangında tamamen kül olan sahil sarayının ismi 19. yüzyıldan itibaren Fatih'in yaptırdığı saraya verilmiştir.

Topkapı, mütevazı fakat güzel yapısıyla, hoş bahçeleri ve özgün konumuyla, içindeki hazinelerin ve arşivlerin zenginliğiyle eski imparatorluğumuzun evi ve en büyük sarayıdır. Topkapı Sarayı, bu yönüyle Osmanlı'da güzellikle tevazuu, din anlayışı ile dünya anlayışını bir arada gösteren önemli bir örnektir. Saray aynı zamanda Müslümanların halifesinin makamıdır.

Saray, dünyanın en güzel şehrinin en güzel köşesine inşa edilmiştir. Bu bölge Bizans'ın da yönetim merkezidir. Topkapı, Bizans Sarayının üzerine yapılmıştır. Bizans Sarayı'ndan kalan taşlar ve sütunlar da sarayın yapımında kullanılmıştır.

Saray, bir seferde başlanarak yapılıp bitirilmiş değildir, zaman zaman yapılan ilavelerle bugünkü hâlini almıştır. Kanuni Sultan Süleyman devrinden itibaren sarayda yaşayan insanların sayısının artmasından sonra yeni binalar yapılmıştır. Özellikle III. Murad ve IV. Mehmed dönemlerinde Fatih'in yaptığı binalara yeni ilaveler yapılmıştır. Saraya yapılan son ilave, Sultan Abdülmecid devrinde yapılan Mecidiye Köşkü'dür.

Topkapı'ya yapılan bütün binalar maalesef günümüze ulaşamamıştır. Özellikle sahildeki saray ve kasırlardan bazısı kalmıştır.

Saray, sadece Müslümanlar için değil Hristiyanlar için de mühim eserlere ev sahipliği yapar. Bazı peygamberlerin değerli eşyaları da burada saklanır.

Topkapı Sarayı her sene milyonlarca ziyaretçiyi ağırlamakta ve her geçen gün ziyaretçi sayısı artmaktadır. Tarihe olan ilgi bakımından bu durum sevindiricidir. Ancak sarayın yıpranmaması ve gelecek nesillere ulaştırılması için ilerleyen zamanda bir sınırlama getirilmesi kaçınılmaz bir gerçektir.

KUBBEALTI

Kubbealtı, üç kıtaya yayılan imparatorluğun yönetildiği mekândır. Divan-ı Hümayun adı verilen toplantılar burada yapılırdı. Divana padişah bizzat katılmaz, ama toplantıyı, istediği zaman Adalet Kulesi'ndeki pencereden takip ederdi.

İmparatorluğun en mühim kararları bu divan toplantılarında alınırdı. Toplantıya sadrazam başkanlık ederdi. Vezirler, defterdar, Anadolu ve Rumeli kazaskerleri, nişancı gibi en üst seviye devlet adamları da toplantıya katılırdı.

Divan toplantılarına sabah namazının ardından başlanırdı. Genellikle haftada iki defa divan toplanırdı. Divan toplantılarında alınan kararlar sadrazam tarafından padişaha arz edilir, padişahın onayından sonra yürürlüğe girerdi.

Bir dönem dünyanın yönetildiği bu mütevazı mekân 16. yüzyılda Kanuni tarafından yaptırılmıştır. Üç kubbeden ibaret olan bu yapı, 1665 saray yangını neticesinde çok ciddi hasar görmüş, Sultan IV. Mehmed tarafından yeniden yaptırılmıştır.

ADALET KULESİ

Adalet Kulesi İstanbul'un her yanından görülebilen ve imparatorluğun gücünü gösteren bir yapıdır. Etrafındaki Sultanahmet ve Ayasofya camilerinin minareleriyle boy ölçüşecek kadar gösterişli bir yapıdır. Yüksekliği 45 metredir. Sarayın ve İstanbul'un en iyi gözlendiği bir yerdir. Bu özelliğinden dolayı Osmanlı döneminde Harem ağalarının kulede geceli gündüzlü nöbet tuttukları bilinir.

Önceleri ahşaptan olan kule geçirdiği bir yangından sonra 19. yüzyıl başlarında toplantı salonunun üstünde bugünkü hâliyle restore edilmiştir. Adalet Kulesi'nin altında padişahın divan toplantılarını takip ettikleri kafesli bir kısım vardır.

Kuleye "adalet" isminin verilmesinin devletin dört yanından hakkını aramak için gelen insanların bu kulenin altında bulunan divana müracaat etmelerinden geldiği sanılmaktadır.

SARAY MUTFAĞI

Osmanlı sarayının mutfağı her asırda Osmanlı zarafetinin ve zenginliğinin ifadesi olmuştur.

Topkapı Sarayı'nın mutfağı başka saraylarla mukayese edilemeyecek derecede büyüktür. Burada sadece yemek ve tatlı yapılmaz aynı zamanda çeşitli ilaçlar da hazırlanır. Günde yaklaşık beş bin kişiye, elli ya da altmış çeşit yemek çıkar. Padişahlara ayrı olarak Kuşhane Mutfağı'nda yemek hazırlanırdı. Saray halkı, bilhassa Harem ve Enderunlular bu muhteşem mutfaktan yararlanırlar.

Pişirilen yemekler sadece saray halkına verilmez; dışarıdan Divan-ı Hümayun'a dilekçe vermeye gelen her din ve dilden tebaya, davacılara ve şahitlere de yemek ikrâm edilirdi.

Bu büyük mutfağın Yağhane, Reçelhane, Helvahane gibi bölümlerinde onlarca farklı türde gıda üretilirdi.

Ramazanlarda Topkapı'da verilen iftarlar da çok meşhurdur. Osmanlıda hükümdarın, vezirlerin ve diğer devlet adamlarının iftar ziyafeti vermeleri âdettendi. Saray iftarları, zengin ve leziz Osmanlı mutfağının teşhir edildiği; fakirlerle paylaşıldığı büyük bir sofradır. İftara davet edilen Avrupalılar yediklerini, içtiklerini, hele gördüklerini ve hissettiklerini anlata anlata bitiremezlerdi.

Bugün saray mutfağının bulunduğu yerde yaklaşık 12.000 adet Çin porseleni koleksiyonunun bir kısmı sergilenmektedir.

Kaşıkçı Elması

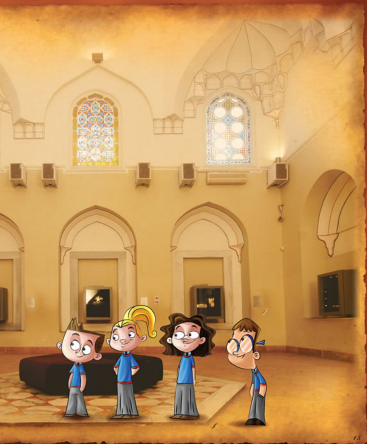
SARAY HAZİNESİ

Kubbealtı'nın yanında bulunan bina, imparatorluk hazinesinin saklandığı yerdir. İmparatorluğun son dönemlerinde pek çok isyanın çıkmasına bu hazinede saklanan altın ve gümüşün azlığı sebep olmuştur.

Yeniçerilere üç ayda bir dağıtılan ulufe, Mekke ve Medine'ye fukaraya Surre Alayları ile birlikte sadaka gönderilmesi, padişahların tahta çıkma merasiminde dağıtılan bahşişler bu hazineden karşılanırdı. Devletin güçlü olduğu dönemlerde hazine de dolmuş, imparatorluğun zayıflamasıyla birlikte hazinede bulunan para miktarı düşmüştür.

Günümüzde imparatorluk hazinesinin saklandığı yerde silah koleksiyonu bulunur. Hazine ise Fatih Köşkü'nde sergilenmektedir.

Miğfer

Silah Koleksiyonu

Hazine Dairesi'nde Osmanlı askerlerinin çeşitli dönemlerde kullandıkları silahlar sergilenmektedir.

Sergide gerek Osmanlı askerlerinin kullandığı gerekse diğer devletlerle yapılan savaşlardan ele geçirilen miğfer, zırh, kılıç, kalkan, tüfek, gibi pek çok silah vardır. Kılıç ve okların en önemli savaş silahı olduğu dönemden, ateşli silahların kullanıldığı dönemlere kadar çok uzun yıllar hüküm süren bir imparatorluğun zengin bir silah koleksiyonu olması gayet tabidir.

Sarayda sadece silahlardan oluşabilecek bir müze kurmaya yetecek kadar silah mevcuttur. Ancak mekânın yetersiz olması sebebiyle bu silahların önemli bir kısmı sergilenememektedir.

Diğer yandan padişahların silah kullanmaktaki maharetleri meşhurdur. Eski Hazine Dairesi önünde bulunan bir kitabede Sultan III. Selim'in tüfek atışıyla uzak mesafeden bir yumurtayı vurduğundan bahsedilmektedir.

